

بسم الله الرحمن الرحيم

شاخصه‌های مدیریت جهادی شهید رئیسی در منظومه بیانات مقام معظم رهبری

فیروزجایی^۱

چکیده

مدیریت یکی از عرصه‌های مهم و قابل توجه در سبک زندگی اسلامی است و مدیریت جهادی برگرفته از فرهنگ جهادی بر مبنای ارزش‌های اسلامی است. یکی از مدیران جهادی سید ابراهیم رئیسی بود که با انتخاب مردم از ۱۲ مرداد ۱۴۰۰ تا اردیبهشت ۱۴۰۲ تصدی مدیریت کشور را در منصب ریاست جمهوری بر عهده داشت. پژوهش حاضر شاخصه‌های مدیریت جهادی شهید رئیسی در منظومه بیانات مقام معظم رهبری را مورد مطالعه قرار داده است. مسله مورد تأمل در این پژوهش این است که شاخصه‌های مدیریت شهید رئیسی چقدر با بیانات مقام معظم رهبری همخوانی داشته است، از اینرو با روش تحلیلی داده‌ها به دنبال کشف شاخصه‌ها و همخوانی آن در منظومه بیانات مقام معظم رهبری بوده است، نتیجه پژوهش نشان می‌دهد که مدیریت جهادی شهید رئیسی با شاخصه‌هایی مانند توکل بر خدا و خودباوری، شجاعت، حضور میدانی، تخصص و تعهد، خستگی‌ناپذیر پرتلاش، توجه به توانمندی جوانان، دشمن‌شناسی و دوری از اختلاف با منظومه بیانات مقام معظم رهبری همخوانی داشته است. این امر نشان از اطاعت‌پذیری شهید رئیسی در مدیریت کشور از بیانات مقام معظم رهبری دارد.

کلید واژه: مدیریت جهادی، شهید رئیسی، تخصص و تعهد، دشمن‌شناسی

^۱ طلبه سطح ۲، مدرسه علمیه حضرت آمنه (س) فریدونکنار

1- مقدمه:

مدیریت جهادی رویکرد نوینی از مدیریت است که مقام معظم رهبری طی سال‌های متمادی به مسئولین و مدیران نظام سیاسی اجتماعی کشور تاکید دارند. در واقع مدیریت جهادی در منظومه بیانات رهبری نه یک شعار بلکه هویت اصلی مدیریت نظام اسلامی است. زیرا با چنین مدیریتی می‌توان کشور از تهاجمات دشمنان حفظ کرد و اهداف آن را محقق ساخت. شهید رئیسی هشتمین رئیس جمهور ایران به عنوان یکی از مدیران کل نظام سیاسی اجتماعی ایران طی سال‌های ۱۲ مرداد ۱۴۰۰ تا اردیبهشت ۱۴۰۲ بوده است. وی در ولایت پذیری شهرت داشت. در این پژوهش سعی داریم مدیریت شهید رئیسی را مورد مطالعه قرار دهیم تا دریابیم در مدیریت کشور تا چه اندازه مطابق با شاخصه‌های مدیریت جهادی در بیانات مقام معظم رهبری عمل نمودند. با توجه به نائل شدن ایشان به درجه رفیع شهادت در سال گذشته، پژوهش‌های محدودی درباره شهید رئیسی و سیره سیاسی اجتماعی ایشان نگاشته شده است. پیشینه‌ای مشابه این موضوع نیافتیم.

مدیریت جهادی در کلام رهبری اینگونه تعریف می‌شود. «حرکت جهادی، یعنی جدی، شبانه‌روزی، پرتلاش، پُرانگیزه؛ یک حرکت این جوری بود» (رهبر انقلاب هفتم مهرماه سال ۱۴۰۰ در دیدار رئیس و مسئولان قوه قضائیه) از نگاه رهبری هر جور تلاشی جهاد نیست. جهاد عبارت است از آن تلاشی که در برابر یک چالش خصمانه از سوی طرف مقابل صورت می‌گیرد؛ این جهاد است. آن وقت معنای مدیریت جهادی در اینجا این است که توجه بکنید که حرکت علمی کشور و نهضت علمی کشور و پیشرفت علمی کشور مواجه است با یک چالش خصمانه، که در مقابل این چالش خصمانه شما که مدیرید، شما که استادید، شما که دانشجو هستید، باید بایستید؛ این شد حرکت جهادی و مدیریت دستگاه؛ چه مدیریت دانشگاه، چه مدیریت وزارت، چه مدیریت هر بخشی از بخشهای گوناگون این عرصه‌ی عظیم، خواهد شد.» (بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها، ۱۳۹۳/۰۴/۱۱) بنابراین برای روشن شدن پیروی شهید رئیسی از مقام معظم رهبری در مدیریت جهادی شاخصه‌هایی مانند توکل بر خدا و خودباوری، شجاعت، حضور میدانی، تخصص و تعهد، خستگی ناپذیر پرتلاش، توجه به توانمندی جوانان، دشمن شناسی مورد مطالعه قرار دادیم.

1- توکل به خدا و خود باوری

اولین شاخصه برای مدیریت جهادی در منظومه بیانات مقام معظم رهبری توکل به خدا و خودباوری است. توکل به خدا و خودباوری به عنوان عاملی مهم شاخصه‌های دیگر را در مدیریت جهادی تحت شعاع قرار می‌دهد. این شاخصه نه تنها در مدیریت جهادی بلکه در همه کارها موجب حرکت و موفقیت می‌شود. «در همه‌ی کارها توکل به خدای متعال و استمداد از کمک الهی [کنیم]؛ به کمک‌های الهی اعتماد کنیم. [وقتی] شما از خدای متعال کمک می‌خواهید، راه‌ها به‌سوی شما باز میشود: «و من یتق الله يجعل له مخرجا، و یرزقه

من حیث لایحتسب.» این رزقی که در این آیه و در آیات دیگر گفته شده است، به شکل های مختلفی به من و شما میرسد؛ گاهی شما ناگهان در ذهنتان یک چیزی برق می زند، می درخشد، راهی باز می شود؛ این رزق الهی است؛ در یک برهه ی فشار، ناگهان یک امید وافر در دل شما به وجود می آید؛ این همان رزق الهی است.» (بیانات در دیدار کارگران در گروه صنعتی مپنا ۱۳۹۳/۰۲/۱۰) با این تفاوت که در کارهای جهادی توکل به خدا و خودباوری ضریب می خورد و بیش از کارهای دیگر باید در این امر اهتمام ورزید. زیرا «میدان جهاد، میدان خیلی وسیعی است؛ یعنی شاید ده برابر این مقداری که شما حالا پیش رفته اید، می توانید پیش بروید؛ جهاد این جوری است. جهاد یعنی یک حرکت جوشیده ی از اعتقاد و باور قلبی و ایمان و به کارگیری توانایی ها؛ اگر چنانچه آن ایمان وجود دارد، آن باور قلبی وجود دارد، پس این کار حدّ نهایی ندارد؛ چون توانایی ها حدّ نهایی ندارند.» (دیدار جمعی از اعضای گروه های جهادی ۱۳۹۸/۰۵/۱) مقام معظم رهبری، خودباوری و اعتماد به نفس را یکی از ویژگی ها و عوامل مهمّ در مدیریت جهادی بر می شمارند: «عامل مهمّ مدیریت جهادی عبارت است از خودباوری و اعتماد به نفس و اعتماد به کمک الهی.»^۲ خودباوری و اعتماد به توانایی نیروهای خودی، یکی از هدیه های امام امت (ره) به ملت ایران بود که خلف صالح ایشان، نیز بارها به این مطلب تاکید کرده اند؛ «همان طور که امام فرمودند ما می توانیم، باید عزم داشته باشیم، عزم ملّی و مدیریت جهادی می تواند همه این گره ها را باز کند.» (بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار کارگران گروه مپنا 1393/2/10)

توکل به خدا یکی از مفاهیم کلیدی در اندیشه شهید رئیسی بود. زمانی که آقای جهانگیری معاون اول دولت روحانی به همراه برخی از وزراء در دومین روز کاری شهید رئیسی وضعیت کشور را اینگونه بیان می کنند. «شرایط فعلی شرایط دشوارتری است، شرایط کشور کم سابقه است، منابع کشور ته کشیده است. با وجودی که ما جنگ تحمیلی را هم داشته ایم...» (جلسه ۱۳ مرداد ۱۴۰۰) بنابر گزارش او و وزاری دیگر هیچ نقطه امیدی از وضعیت کشور وجود نداشت. اما آقای رئیسی در چنین شرایطی مسئولیت کشور را با توکل به خدا برعهده گرفته است و معتقد بود می توان بر مشکلات فائق آمد. زیرا به این کلام امیرالمومنین علیه السلام یقین داشت: هر کس به خدا توکل کند، دشواری ها برای او آسان می شود و اسباب برایش فراهم می گردد.^۳ شهید رئیسی با وجود این همه سنگ اندازی ها هرگز مأیوس نمی شد. او اهل توکل به معنای واقعی بود؛ وعده ی الهی را قبول داشت و به وعده ی خدا اطمینان داشت. مصداق واقعی وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ (طلاق، آیه 3) بود.

2- شجاعت

شاخصه دیگری که در منظومه بیانات مقام معظم رهبری برای مدیریت جهادی امری ضروری بیان شده است، شجاعت است. شهید رئیسی با شجاعت وارد میدان مشکلات پیش روی ریاست جمهوری شده بود. و با تاسی

از کلام رهبری ترس و نومیدی را از خود و دیگران دور کرد زیرا این نخستین و ریشه‌ای‌ترین جهاد است. (۲۲/۱۱/۱۳۹۷ بیانیه «گام دوم انقلاب») او از مواجهه با مسائل سخت ابایی نداشت. برخلاف برخی که به محض دیدن سختی‌ها عقب‌نشینی می‌کنند یا از مسئولیت شانه خالی می‌کنند یا دنبال مقصر می‌گردند. «شهید رئیسی می‌دانست که مسئولیت یعنی پذیرفتن سختی‌ها. به‌ویژه در مسئله مهم مسکن، که یکی از بزرگترین چالش‌های کشور بود، با تمام وجود وارد میدان شد. او می‌دانست که این مسیر پر از نقد و کارشکنی خواهد بود، اما میدان را خالی نکرد. ثمره این شجاعت، راه‌اندازی یک نهضت ملی ساخت مسکن در کمتر از سه سال بود. بنا بر گزارش بانک مرکزی، رشد تولید بخش مسکن از مهرماه سال ۱۴۰۰ تا سال ۱۴۰۲ به رشد مثبت ۷.۱ درصد رسید. البته راه طولانی بود و پروژه‌ها نیازمند استمرار بودند، اما پایه‌ای قوی و پرنرژ می‌گذاشته شد که آینده کشور را تضمین می‌کرد. شهید رئیسی معتقد بود دولت باید «مسئله حل‌کن» باشد، نه «مسئله پاک‌کن». برای حل مسائل، تنها سخن گفتن کافی نیست؛ شجاعت و عزم واقعی لازم است، و این چیزی بود که شهید به زیبایی تجسم آن بود.» (رجانیوز، ۱۱ اردیبهشت، ۱۴۰۴)

شجاعت شهید رئیسی در مقابل دشمنان ایران و اسلام و مستکبران جهانی نیز ستودنی بوده است. سید حسن نصرالله، دبیرکل حزب الله لبنان در سخنرانی بعد از شهادت آیت الله رئیسی گفت «شهید رئیسی فقیه، عالم و در مقابله با منافقان و دشمنان، بسیار شجاع بود. به مقاومت و دیدگاه آن ایمان داشت.» سیدعبدالملک بدرالدین الحوثی، رهبر انصارالله یمن نیز گفت «بعضی از رهبران کشورهای عربی به خاطر ترس از آمریکا موضع رسمی ندارند و با لحنی نرم صحبت می‌کنند اما آقای رئیسی این طور نبود و مواضع رسمی ایران را با شجاعت بیان می‌کرد. در بین مقامات کشورهای عربی، آقای رئیسی تنها کسی بود که موضع روشن و قوی داشت و از فشار آمریکا و استکبار نمی‌ترسید.» (خبرگزاری جمهوری اسلامی، خرداد ۱۴۰۳، کد خبر: 85492437) شجاعت شهید رئیسی زائده توکل او به خدا بود.

3- توجه به توانمندی جوانان

یکی دیگر از شاخصه‌های مدیریت جهادی که در منظومه بیانات مقام معظم رهبری به آن اشاره شده است، توجه به توانمندی جوانان و به کارگیری آنان در عرصه‌های مختلف است. «امروز میهن عزیزمان، تشنه‌ی خدمت و آماده‌ی حرکت جهشی در همه‌ی عرصه‌ها و نیازمند مدیریتی باکفایت و جهادی و دانا و شجاع است که بتواند توانمندی‌های آشکار و نهفته‌ی ملت، بویژه جوانان را که بسیار فراتر از مشکلات است، بسیج کرده و به میدان کار و تلاش سازنده آورد؛ موانع را از سر راه تولید بردارد؛ سیاست تقویت پول ملی را بجد دنبال کند، و قشرهای متوسط و پایین جامعه را که سنگینی مشکلات اقتصادی بر دوش آنها است، توانمند سازد؛ مدیریتی که با مشی فرهنگی خردمندانه، مسیر اعتلای مادی و معنوی ملت ایران را هموار کرده، حرکت کشور به سمت جایگاه شایسته‌اش را شتاب بخشد.» (۱۲/۰۵/۱۴۰۰، متن حکم تنفیذ سیزد) جوان‌سازی... خیلی مهم است. یکی از کارهای مهم در دولت، جوان‌سازی دولت است؛ شما در بدنه‌ی دولت و مدیریت میانی از جوان‌های زنده که الحمدلله کم نداریم، هر چه می‌خواهید استفاده کنید؛ این کار، هم احساس انسداد را در کشور از

بین می برد و وقتی که جوان ها ببینند می توانند وارد میدان کار بشوند و حرکت کنند و تصمیم گیری کنند، در کشور احساس انسداد به وجود نمی آید، هم شما یک ذخیره ی ارزشمندی برای آینده برای مدیران ارشد کارکشته و مجرب دارید فراهم میکنید. این جوانی که امروز وارد میدان کار می شود، ده سال دیگر یک مدیر مجرب و کارآزموده است که برای کشور یک ذخیره ی بسیار مهمی است؛ این مدیران باکفایت حقاً و انصافاً یکی از ذخیره های ارزشمند خواهند بود.» (بیانات در نخستین دیدار رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۱۴۰۰/۰۶/۰۶)

این شاخصه با مویدات فراوانی در مدیریت جهادی شهید رئیسی به چشم می خورد. «رئیس جمهور شهید نگاه عمیقی به جوانان داشت و از سال های آغازین مسئولیت های عالی با تمام وجود به آن معتقد و پایبند بود و به جوانان توانمند میدان می داد.» (فرزاد مخلص الائمه استاندار مرکزی، ۷ خرداد ۱۴۰۳) سخنگوی دولت سابق همچنین در خصوص به کارگیری از جوانان ابراز داشت: شهید رئیسی در حوزه های مختلف به جوانان اعتماد کرد. به عنوان مثال، در حوزه سازمان اداری و استخدامی، او به جوانان جایگاه های مدیریتی داد. حتی در حوزه های دیگر نظیر آموزش و پرورش، ارتباطات، و اجرائی، شاهد بودیم که شهید رئیسی مسئولیت های کلیدی را به جوانان سپرد. در دفتر دولت نیز، تقریباً تمامی دبیران کمیسیون ها متولدین دهه ۶۰ بودند و این تحولی در دولت ایجاد کرده بود که در آن زمان بسیار محسوس بود. این اعتماد باعث می شد که بسیاری از مشکلات به طور مستقیم از سوی جوانان شناسایی و حل شود. (روزنامه کیهان، ۲۴، ۱۴۰۴)

میرزایی رئیس دانشگاه فردوسی مشهد: «شهید رئیسی با اعتماد به جوانان برای نظام کادرسازی کرد، در حالیکه در گذشته کمتر رئیس جمهوری جرات می کرد این طور از جوانان حمایت کند و به آنان میدان دهد. چندی پیش شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوبه ای داشت مبنی بر اینکه تعدادی از پست های دانشگاهی از حالت تک ستاره به دو ستاره تبدیل شود. تا پیش از این تنها می توانستیم به جوانانی که دارای دکترای تخصصی هستند و عضو هیات علمی اند، پست دانشگاهی دهیم و همین باعث می شد نتوانیم از تخصص خیل عظیمی از جوانان استفاده کنیم. اما این مصوبه باعث شد تعداد زیادی از جوانان انقلابی، متعهد، دغدغه مند و غیرتمند بتوانند در دانشگاه فردوسی به کار گرفته شوند.» (ایسنا/خراسان رضوی، ۳۱ خرداد ۱۴۰۳) از جمله اقدامات این دولت، حمایت از شرکت های دانش بنیان بود زیرا به استفاده از ظرفیت جوانان به ویژه نخبگان اعتقاد راسخ داشت. (خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، ۱۴۰۳، ۷)

دکتر کلانتری اظهار کرد: «هر کسی که رئیس جمهور می شود، باید نگرش آیت الله رئیسی را نسبت به جوانان و نخبگان و زنان داشته باشد، به این اقشار اعتماد و بیش از پیش، از جوانان در پست های مدیریتی کلان استفاده کند. البته این به معنی بی توجهی به افراد با تجربه نیست، بلکه افراد با تجربه باید به عنوان مشاور در کنار بدنه اجرایی حضور داشته باشند. (عباس کلانتری رییس دانشگاه یزد، ۳ خرداد ۱۴۰۳) گاهی عده ای گلایه می کردند که جوان ها در معرض خطا و کم تجربگی هستند؛ اما شهید معتقد بود که یکی از

«برای شکوفایی اقتصاد کشور، به کاری احتیاج داریم که هم مجاهدانه باشد، هم عالمانه باشد. با تنبلی، با بی‌حالی، کم‌انگیزگی، مسئله‌ی اقتصاد کشور حل نخواهد شد. کار جهادی باید انجام بگیرد، مدیریت‌های جهادی باید بر مسائل اقتصادی کشور احاطه داشته باشند، تصمیم‌گیری کنند؛ کار جهادی. کار جهادی یعنی کاری که هم در آن تلاش هست، خستگی‌ناپذیری هست، هم اخلاص هست؛ [یعنی] انسان می‌فهمد که برای خودش، برای پُر کردن کیسه‌ی خودش کار نمی‌کند، دارد برای مردم کار میکند، برای خدا کار میکند؛ هم این، و هم عالمانه؛ یعنی بنشینند و با موازین علمی، با شیوه‌ی دقیق عالمانه راه‌های صحیح را پیدا کنند؛ هم باسواد باشند، کارآمد باشند، هم امکانات گوناگونی داشته باشند؛ اینها بنشینند کار کنند؛ اقتصاد کشور قطعاً شکوفایی پیدا خواهد کرد.» (بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۸/۱/۰۱)

شهید گرانقدر دکتر چمران نیز در تبیین جایگاه تعهد و تخصص جمله معروفی دارد و می‌گوید: "می‌گویند تقوا از تخصص لازم‌تر است، آن را می‌پذیرم. اما می‌گویم آن کس که تخصص ندارد و کاری را می‌پذیرد، بی‌تقواست." این عبارت کلیدی شهید چمران، بیانگر توأمان بودن تخصص و تعهد است و یکی بدون دیگری معنادار نیست. سخن شهید چمران در حقیقت بیان دیگری از سختگیری‌های مربوط به «پذیرش مسئولیت» در فرهنگ اسلامی است. سختگیری‌هایی که در دین اسلام نسبت به پذیرش مقام و منصب شده، یکی از مدلول‌های اصلی‌اش این است که انسان متعهد (از نظر اسلام) انسانی است که از قبول مسئولیت در حوزه‌ای که در آن، فاقد دانش، تجربه و توانایی کافی است، سر باز می‌زند و با پذیرش امر اداره دنیای دیگران و به بهای آبادکردن دنیای خودش، آخرت خودش و دنیای دیگران را خراب نمی‌کند.

8- مردمی بودن

یکی از شاخص‌های پر رنگ مدیریت جهادی شهید رئیسی مردمی بودن ایشان بود. مردمی بودن از نگاه رهبری «اینکه ما این قدر می‌گوییم و میشنویم که باید مردمی باشیم، یعنی این. مردمی بودن به ادّعا کردن نیست. با مردم، با زندگی مردم کنار بیاییم، مثل مردم زندگی کنیم، با طبقات مختلف مردم انس بگیریم. این، معنای مردمی بودن است.» (درس خارج فقه، ۱۳۹۸، ۱۰، ۳) این شاخصه مورد توصیه مقام معظم رهبری به ایشان بود. یک توصیه به رئیس‌جمهور محترم این است که در شعارهای ایشان مسئله‌ی مردمی بودن و از مردم شنیدن و در میان مردم بودن تکرار شده؛ این را از دست ندهند؛ این چیز بسیار مهمی است. «دولت مردمی» را که شعار ایشان بود، در واقعیت محقق کنند و به معنای واقعی کلمه با مردم، در کنار مردم، در میان مردم باشند. مردم یعنی همه‌ی مردم؛ بدون امتیازهای طبقاتی و گروهی. البته حضور در میان مردم - که سابقه‌ی این کار را هم ایشان دارند- نباید افراد را از ارتباط با نخبگان غافل کند. ارتباط با نخبگان هم در جای خود یک حرکت بسیار لازم و مفید است؛ تبادل نظر با نخبگان، و استفاده‌ی از نظر نخبگان. گفتگوی صادقانه‌ی با مردم هم یکی از همین کارهایی است که به مردمی بودن کمک میکند؛ حرف زدن با

مردم از روی صداقت، با قطع نظر از پیرایه‌های سیاسی و مانند اینها؛ صادقانه با مردم حرف بزنند، مشکلات را به مردم بگویند، راه‌حل‌ها را به مردم بگویند، توقعات را از مردم ابراز کنند و کمک‌های لازم را به مردم تقدیم کنند. حرف زدن با مردم یکی از کارهای مهمی است که دولت مردمی بایستی [به آن] متعهد باشد. یک جنبه‌ی دیگر از مردمی بودن عبارت است از مبارزه‌ی با فساد. اگر ما به معنای واقعی کلمه می‌خواهیم در کنار مردم باشیم، باید بی‌امان با فساد و مفسد مبارزه کنیم که خب ایشان در مسئولیت قبلی، حرکت مبارزه‌ی با فساد را شروع کردند و اقدامات خوبی انجام گرفت؛ لکن اصل قضیه اینجا است، [یعنی] بسترهای فساد، زمینه‌های فساد در قوه‌ی مجریه تشکیل میشود؛ اینجا باید با فساد مبارزه کرد. این فرارهای مالیاتی، انحصارهای بی‌دلیل، سوءاستفاده از ارز ترجیحی، فعالیت‌های ناسالم سوداگرانه، قاچاق و امثال اینها؛ اینها آن فسادهایی است که باید با اینها به معنای واقعی کلمه مواجه شد؛ با برنامه، با پیگیری. (بیانات در مراسم تنفیذ حکم سیزدهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران، ۱۴۰۰/۰۵/۱۲)

شهید رئیسی با اهتمام به توصیه رهبری به عنوان الگو معرفی شدند. مقام معظم رهبری در تمجید از ایشان فرمودند: یکی از مهم‌ترین خصوصیات آقای رئیسی، مردمی بودن بود. برای همه ماها، برای دولت‌ها و رؤسای دولت‌ها، برای اعضای دولت‌ها، این باید الگو باشد. ایشان به مردم اعتنا می‌کرد، برای مردم احترام قائل بود، در بین مردم حضور پیدا می‌کرد، لمس می‌کرد حقایق را با حضور در میان مردم، حرف‌های آنها را می‌شنید و نیازهای آنها را محور برنامه‌ریزی‌های خودش قرار می‌داد... این درست همان چیزی است که مورد نظر اسلام است؛ یعنی با مردم بودن. (رهبر انقلاب در دیدار اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۱۷ تیر ماه)

مردمی بودن مقوله‌ی گسترده‌ای است و جلوه‌هایی دارد. یک جلوه همین رفتن میان مردم و شنیدن بی‌واسطه از مردم است. این حرکت بسیار خوب و مستحسنی که دیروز جناب آقای رئیسی انجام دادند که رفتند خوزستان در میان مردم، با مردم، از آنها شنیدند، با آنها حرف زدند، این یک جلوه‌ی از مردمی بودن است که بسیار کار خوبی است. یک جلوه‌ی دیگر، مسئله‌ی اتخاذ سبک زندگی مردمی است؛ بی‌تکلف بودن در منش، دوری کردن از منشی‌های اشرافیگری و از موضع بالا به مردم نگاه کردن و مانند اینها؛ این هم یک جلوه‌ی دیگری است از مردمی بودن که از این منشی‌های اشرافیگری که معمول است در دنیا، و همه‌ی دولت‌ها و مسئولیت‌ها و مسئولین مبتلا هستند به این جور نگاه به مردم، به این جور روش زندگی، باید اجتناب کرد. حرف زدن با مردم و مشکلات را و راه‌حل‌ها را با مردم در میان گذاشتن هم یکی از جلوه‌های مردمی بودن است. مسائلتان را با مردم مطرح کنید. یک وقت مشکلی وجود دارد، راه‌حلی [هم] وجود دارد. البته سعی کنید حرف زدن شما موجب یأس مردم نشود که بعضی بی‌توجهی میکنند به این نکته و حرف نامناسب و خلاف واقع می‌زنند که موجب ناامیدی مردم میشود؛ نه، هر مشکلی راه‌حلی هم دارد. با مردم در میان بگذارید، با مردم حرف بزنید، از مردم کمک بخواهید در موارد مختلف، هم کمک فکری، هم کمک عملی. در یک جاهایی یک خطایی اتفاق می‌افتد -خب همه‌ی ماها اشتباه میکنیم دیگر؛ خطا در کار ماها کم نیست- از مردم عذرخواهی کنید؛ صریحاً [بگویید] این اشتباه شده، از مردم عذرخواهی کنید. مردمی بودن این جهات مختلف

را دارد. گزارش خدمات خودتان را هم به مردم بدهید؛ گزارش صادقانه، بدون مبالغه، بدون بزرگ‌نمایی؛ صادقانه [بگویید] این کارها را انجام داده‌اید. مردمی بودن اینها است؛ اینها جهات مختلف مردمی بودن است. امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) در این فرمان بسیار مهم حکومتی‌شان به مالک اشتر به همه‌ی این چیزها پرداخته‌اند؛ توصیه می‌کنم که دوستان مراجعه کنید، نگاه کنید، این فرمان را ببینید. در همین زمینه عبارت ایشان [این است]: «فَلَا تُطَوِّلَنَّ - یک احتمال هم فَلَا تَطَوِّلَنَّ، یا فَلَا يَطَوِّلَنَّ - احْتِجَابَكَ عَنْ رَعِيَّتِكَ؛ از مردم در مدت‌زمان طولانی غایب نباش. البته مسئول نمیتواند دائم بین مردم باشد اما در برهه‌هایی باید حتماً در میان مردم حاضر باشید. لَا تُطَوِّلَنَّ، طول نده احتجاب از مردم را. بعد در این مورد چند جمله بیان می‌فرمایند، بعد می‌فرمایند: «وَإِنْ ظَنَنْتَ الرَّعِيَّةَ بِكَ حَيْفًا فَأَصْحِرْ لَهُمْ بِعُذْرِكَ؛ اگر چنانچه یک گرهی در ذهن مردم پیدا شد، یک شبهه‌ای در ذهنشان نسبت به تو پیدا شد، بیا عذر خودت را با مردم درمیان بگذار، صریحاً با مردم حرف بزن، صحبت کن. ببینید، اصلاً رابطه‌ی حاکم و مردم یک رابطه‌ی این جوری است؛ رابطه‌ی برادرانه است، رابطه‌ی دوستانه است. وَ أَعْدِلْ عَنْكَ ظُنُونَهُمْ بِأَصْحَارِكَ؛ (۲) اگر شبهه‌ای دارند، با این سخن گفتن خودت و حرف زدن خودت، و بیان خودت، شبهه را از ذهنشان برطرف کن. این توضیحی [بود] در مورد مردمی بودن. بنابراین سعی کنید اینها را واقعاً داشته باشید؛ همه‌ی بخشهای مختلف، این خصوصیت را داشته باشند. (بیانات در نخستین دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۱۴۰۰/۰۶/۰۶)

9- نتیجه:

بنابراین مدیریت جهادی شهید رئیسی کاملاً همخوانی با شاخصه‌های مدیریت جهادی در منظومه بیانات مقام معظم رهبری دارد. بر اساس منظومه بیانات رهبری مشکلات کشور و تهاجمات دشمن در عرصه‌های مختلف با مدیریت جهادی بر طرف می‌شود. شهید رئیسی به درک رسیده بود که مدیریت جهادی با شاخصه‌هایی که در منظومه بیانات رهبری آمده است تحقق می‌یابد. شهید رئیسی اولین مدیری در حد ریاست جمهوری بود که به شاخص‌های مدیریت جهادی در کلام رهبری جامعه عمل پوشاند. وی با اتخاذ مدیریت جهادی بر اساس شاخصه‌های بیانات رهبری به عنوان الگو مدیریتی قرار گرفت.

فهرست منابع:

- 1- قرآن
- 2- ایسنا/خراسان رضوی، ۳۱ خرداد ۱۴۰۳
- 3- بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۸/۱/۰۱
- 4- بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها، ۱۱/۰۴/۱۳۹۳
- 5- بیانات در دیدار تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی، ۱۰/۱۱/۱۴۰۰
- 6- بیانات در دیدار تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی ۱۰/۱۱/۱۴۰۰
- 7- بیانات در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۰۶/۰۳/۱۳۹۵
- 8- بیانات در دیدار کارگران در گروه صنعتی مپنا ۱۰/۰۲/۱۳۹۳
- 9- بیانات در مراسم تنفیذ حکم چهاردهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران، ۰۷/۰۵/۱۴۰۳
- 10- بیانات در مراسم تنفیذ حکم سیزدهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران، ۱۲/۰۵/۱۴۰۰
- 11- بیانات در نخستین دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۰۶/۰۶/۱۴۰۰
- 12- بیانات در نخستین دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۰۶/۰۶/۱۴۰۰
- 13- بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار کارگران گروه مپنا 1393/2/10
- 14- بیانات رهبری در دیدار اساتید دانشگاه 1393/4/11
- 15- بیانات رهبری در مراسم بیست و پنجمین سالگرد رحلت امام خمینی(ره)، 1393/3/14
- 16- بیانیه «گام دوم انقلاب» خطاب به ملت ایران، ۲۲/۱۱/۱۳۹۷
- 17- پیام تسلیت مقام معظم رهبری برای شهادت رئیسی، ۳۱/۰۲/۱۴۰۳
- 18- جلسه ۱۳ مرداد ۱۴۰۰
- 19- خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، 7،1403
- 20- خبرگزاری جمهوری اسلامی، خرداد ۱۴۰۳، کد خبر: 85492437
- 21- خبرگزاری فارس، نشست خبری، 31، 2، 1400
- 22- در دیدار جمعی از اعضای گروه‌های جهادی ۱۰/۰۵/۱۳۹۸
- 23- درس خارج فقه، 3، 10، 1398
- 24- دیدار شهردار و اعضای شورای اسلامی شهر تهران با رهبر انقلاب، ۲۳/۱۰/۱۳۹۲
- 25- دیدار شهردار و اعضای شورای اسلامی شهر تهران با رهبر انقلاب، ۲۳/۱۰/۱۳۹۲
- 26- راوی سیداحمد عبودتیان، دستیار رئیس‌جمهور در امر مردمی سازی دولت منبع ویژه برنامه شبکه یک دوشنبه ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۳
- 27- راوی مهدی نعمتی، مستندساز، برنامه کافه مستند، شبکه افق جمعه ۴ خرداد ۱۴۰۳

- 28 رجانیوز، 11 اردیبهشت، 1404
- 29 روزنامه کیهان، 24، 1404
- 30 رهبر انقلاب در دیدار اعضای هیئت دولت سیزدهم (17 تیر ماه)
- 31 رهبر انقلاب هفتم مهرماه سال ۱۴۰۰ در دیدار رئیس و مسئولان قوه قضائیه
- 32 سخنرانی حرم امام رضا علیه السلام، فروردین 1383
- 33 سازمان اداری و استخدامی کشور، ۰۷/۰۳/۱۴۰۳
- 34 عباس کلانتری رییس دانشگاه یزد، 3 خرداد 1403
- 35 غررال حکم، ج 5، ص 425، ح 9028
- 36 فرزاد مخلص الاثمه استاندار مرکزی گفت: ۷ خرداد ۱۴۰۳
- 37 الکافی (ط - الإسلامية)، ج 1، ص 44
- 38 گروه سیاست - رجانیوز، یکشنبه 14 اردیبهشت 1404
- 39 گزیده‌ای از بیانات در دیدار نخبگان و دانشجویان بسیجی مدال‌آور دانشگاه شریف،
۱۳/۱۰/۱۳۹۵
- 40 متن حکم تنفیذ سیزد، ۱۲/۰۵/۱۴۰۰
- 41 مراسم اعطای حکم تنفیذ ریاست جمهوری به آقای مسعود پزشکیان، 7، 5، 1400